

**Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра іноземних мов та перекладу
Мовний центр “Світ”**

**МОВНІ УНІВЕРСАЛІЇ
У МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ**

Матеріали XIV Міжнародного науково-практичного семінару

Луцьк – 2024

УДК 81'373]:130.2:316.77

М 74

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри іноземних мов та перекладу
Волинського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 9
від 1 березня 2024 року)*

Редколегія:

Круглій Олена Ростиславівна, канд. філол. наук, доц., завідувач кафедри іноземних мов та перекладу Волинського національного університету імені Лесі Українки,

Черняк Оксана Павлівна, канд. філол. наук, доц. кафедри іноземних мов та перекладу Волинського національного університету імені Лесі Українки (відповідальний редактор).

Мовні універсалії у міжкультурній комунікації: Матеріали XIV Міжнародного науково-практичного семінару / ВНУ імені Лесі Українки, Луцьк, 15 березня 2024 р. Луцьк, 2024. 195 с.

До збірки увійшли матеріали Міжнародного науково-практичного семінару “Мовні універсалії у міжкультурній комунікації”, присвяченого проблемам міжкультурної комунікації та перекладу, дискурсології й лексикології, методики викладання іноземних мов. Рекомендовано викладачам, аспірантам, здобувачам освіти старших курсів.

Відповідальність за зміст матеріалів і коректність посилань несуть автори. Редколегією здійснено стилістичне редагування тез.

УДК 81'373]:130.2:316.77

© Колектив авторів
© Волинський національний
університет імені Лесі Українки, 2024

ЗМІСТ

Розділ 1. Актуальні проблеми міжкультурного спілкування. Слово і текст у просторі культури

Денисюк К.

Еволюція англійської мови: від староанглійської до сучасної ... 8

Жулінська М.

Найпопулярніша лексика 2023 року 11

Козяр Є.

Міжкультурна комунікація в PR та рекламі 14

Королевич В.

Проблеми українців за кордоном під час війни 19

Кравченко В.

Підходи аналізу ідеологічного впливу засобів масової комунікації 21

Куц Е.

Причини появи прізвиськ в політичній комунікації США 24

Лихач З., Троць К.

Актуальні проблеми міжкультурного спілкування 26

Осипчук А.

Проблема міжкультурного спілкування при викладанні української мови як іноземної 30

Присяжнюк Л.

Культурні коди поетики змінених станів свідомості 33

Яручик В.

Історична тематика та її вираження у романі Івана Корсака «Запізніле кохання Миклухо-Маклая» 35

Яручик О.

Концепт малої та великої батьківщини та його висвітлення у польському літературознавстві 38

Яценко М.

Деякі культурні відмінності між Україною та Німеччиною 41

Нудко М.

2023 Word of the Year as the reflection of sociolinguistic implications of artificial intelligence 44

Demchuk D.

The Impact of Language on International Relations 46

Kozak A.

Die Identifizierung ukrainischer Flüchtlinge in Deutschland

während des Krieges	48
<i>Kruhlii O.</i>	
Ukrainian War Lexicon in Current English	51

Розділ 2. Сучасні тенденції у дослідженні лексичних одиниць

<i>Баранецький Д.</i>	
Основні аспекти української локалізації відеоігор	55
<i>Бондарук А., Копилов В.</i>	
Ретермінологізація у творенні англійськомовної лінгвістичної термінології	59
<i>Бочан П.</i>	
Типи образних одиниць англійськомовної термінології сфери інформаційних технологій	61
<i>Величко В.</i>	
Семантичні та номінативні особливості антропонімів в англійській мові	63
<i>Вознюк Є.</i>	
Англомовні запозичення у галузі інформаційної безпеки	66
<i>Климко С.</i>	
Роль невербальної комунікації у виступах політичних діячів ...	68
<i>Кулик А., Матвійчук М.</i>	
Лексичні види фразеологічних одиниць у сучасній англійській мові	70
<i>Маркевич О.</i>	
Різновиди сленгу в англійській мові	73
<i>Наумюк А., Злотко Д.</i>	
Англійські неологізми у сфері екології	75
<i>Омельчук Т.</i>	
Особливості неологізмів, утворених через пандемію COVID-19	79
<i>Остановець В.</i>	
Англіцизми в українській мові: засмічення мови чи крайня необхідність	82
<i>Панас О.</i>	
Проблеми перекладу англійських топонімів українською мовою	84
<i>Пунда А., Лейко А.</i>	
Бізнес ідіоми англійською мовою	87

Романчук М.	
Етикетні мовні формули в англомовних дипломатичних документах	92
Харкевич Г.	
Функціональні підстилі офіційно-ділового стилю	94
Шведка А.	
Вплив подій в країні на вибір слова року 2023	98
Шикула М.	
Історичні особливості впливу німецької мови на українську	100
Яручик О.	
The search for identity based on the solilyque “To be or not to be” in William Shakespeare’s “Hamlet, prince of Denmark”	104
Решко Н.	
The Portmanteau Powerhouse: Coining Neologisms with Word Blends	107
Цьолик Н.	
ZWIĄZKI FRAZEOLÓGICZNE W TYTUŁACH POLSKICH MEDIÓW (NA PODSTAWIE „NEWSWEEKA” I „MONITORU WOŁYŃSKIEGO”)	111

Розділ 3. Основні та міжкультурні аспекти перекладу

Баліта Х.	
Переклад як багатоаспектна діяльність при сприйнятті іноземних культур	116
Годорожа М.	
Особливості синхронного перекладу	118
Глинянчук Ю.	
Діджиталізація перекладацької діяльності	122
Іванов О.	
Переклад рекламних слоганів	125
Карпенко К.	
Вплив перекладу на сприйняття поетичної краси	128
Кирилюк Д.	
Особливості перекладу англомовних дипломатичних документів	132
Криштоф Н.	

До проблеми перекладу експресивно-емоційної лексики на заняттях з польської мови	135
Лесінська О., Сунько Н.	
Англійськомовні фольклорні казкові прецедентні імена та труднощі їх перекладу	138
Матейчук О., Бараник О.	
Особливості перекладу термінів юридичної сфери з англійської мови	140
Мироненко А.	144
Особливості перекладу назв фільмів з англійської мови	
Олексійчук М.	147
Особливості перекладу віршованої літератури	
Панас В.	151
Стилістичні особливості перекладу текстів політичних промов	
Потинська Я.	154
Аматорський переклад англійськомовної пісенної лірики	
Семенюк А., Войтович С.	158
Особливості перекладу ідіом у сучасній англійській мові	
Стецюк А.	
Особливості перекладу заголовків засобів масової інформації з англійської на українську мову	161
Татунчак С.	163
Труднощі перекладу сленгу з англійської мови на українську ..	
Шуляк А.	
До питання штучного інтелекту та перекладу	165
Ostapchuk S., Plysiuk Y.	
Peculiarities of Conferences and Public Events Translation	168
Schtscherba N.	
Die Rolle und Bedeutung der Übersetzung deutscher Redewendungen im Kontext der internationalen Beziehungen	171
Zyplinska J.	
Die Übersetzung wissenschaftlicher Texte	174

Розділ 4. Інноваційні методи викладання іноземних мов у навчальних закладах. Освіта і наука в Україні

Бай О.	
До проблеми перекладу поетичних творів	178

<i>Васильчук А.</i>	
Мовні імерсійні програми як метод вивчення іноземних мов у навчальних закладах України	181
<i>Кондратюк А.</i>	
Методи викладання китайської мови та способи її вивчення	183
<i>Петровська Н.</i>	
Використання англомовних художніх текстів під час навчання усного мовлення	185
<i>Сухарєва С.</i>	
Тексти для читання під час вивчення польської мови як іноземної у формуванні іншомовних компетентностей студентів факультету міжнародних відносин	188
<i>Cherniak O.</i>	
Artificial Intelligence (AI) and Language Teaching	191

Віктор Яручик – кандидат філологічних наук,
доцент, завідувач кафедри української літератури
ВНУ імені Лесі Українки

Історична тематика та її вираження у романі Івана Корсака «Запізніле кохання Миклухо-Маклая»

Особлива увага до проблем історії в сучасному літературознавстві прикута не даремно. Як письменники, так і дослідники вбачають у історичній проблематиці особливу перспективу. Мотивація до праці над історичною тематикою продиктована також особливим інтересом читачів. Відновлення української незалежності в кінці 90-х роках ХХ століття теж сприяло загостренню уваги до історичних тем.

Одним із найбільших історіографістів в українській прозі ХХ століття став письменник з Волині Іван Корсак. З багатим життєвим досвідом, тривалою роботою в журналістиці різних волинських видань, він в останні десятиріччя свого життя звернувся до постатей, які відігравали ключові ролі в формуванні патріотизму, науки та інших досягнень. Щоправда в силу різних обставин їхня доля залишалася маловивченою і маловідтвореною особливо і художній літературі. Такі лакуни Іван Корсак заповнював з особливою настирністю і талантом.

Вже понад шість років немає талановитого українського письменника серед нас, однак його історична проза досі ставить багато запитань читачам і дослідникам-літературознавцям. Особливо актуальною є його творчість після віроломного повномасштабного вторгнення московської держави.

“Гетьманіч Орлик” (2006) “Імена твої, Україно” (2007), “Таємниця святого Арсенія” (2008), “Тиха правда Модеста Левицького” (2009), “Капелан Армії УНР” (2009), “Отаман Чайка” (2010), “Діти Яфета” (2010), “Корона Юрія II” (2011), “KARŪNOS DEIMANTO PASLAPTIS “Секрети королівського діаманта”” (2011), “Завойовник Європи” (2011), “Немиричів ключ” (2012), “На межі” (2013), “Мисливці за маревом” (2014), “Перстень Ганни Барвінок” (2015), “Вибух у пустелі” (2015), “Запізніле кохання Миклухо-Маклая” (2016), “Отаман Чайка” (2018), “Борозна у чужому полі. Вибух у пустелі. Романи” (2022) та інші – дають нам сьогодні хліб для переосмислення багатої на героїв нації – України.

Роман “Запізніле кохання Миклухо-Макля” Івана Корсака представляє нам відому історичну постать нетипово, не так як це здійснювалося в підручниках з історії.

Читач уважно може простежити за неймовірними перипетіями долі видатного дослідника українського походження Миклухо Макля. Автор-волинянин роману демонструє надзвичайно складну долю науковця і відкривача, особливо цікавими сьогодні видаються його розчарування державним устроєм московської імперії: “Дика азійська орда з її лютою жорстокістю, зневагою духовних цінностей і поділом суспільства на рабів та вождів принесла й укоренила на віки в Російській державі становище, коли право думати діставали тільки ті з нижчої суспільної верстви, хто, думаючи, у своїх міркуваннях угадував бажання вождя...” [3, с. 12].

Примітно, що досі в Україні мало є людей, котрі знають про те, що є земляками всесвітньовідомого Миклухо-Макля. Він є вихідцем Великої Волині і народився у місті Малин на Житомирщині. Там знаходився рідний маєток відкривача. А окрім українського мав також німецьке і польське походження: “...він наполовину українець, на чверть поляк і ще на чверть німець...” [3, с. 171].

Замість сприяння молодому і амбітному науковцю в його відкриттях московська імперія навпаки – була на перепоні його численних експедицій-відкриттів: “Не раз спадало на гадку, що все, чого він досяг і що встиг зробити, зробив не завдяки, а всупереч тій машині, вайлуватій, малозрозумілій на звичний глузд і безтолковій” [3, с. 171].

Московське географічне товариство відмовилося сприяти і допомагати у фінансуванні науково-географічних винаходів Миклухо-Макля. Тому фінансування брав у рідному помісті.

Досі викликає дискусії походження талановитого науковця. Родове прізвище його сім’ї Миклуха. Автор роману вважає, що Махлай «пристало» під час ще козацького минулого на Січі.

Цікавими і просякнуті романтичними розповідями є історії про становлення М. Миклухо-Макля. Перепиті долі, випадок і щасливі випадковості супроводжували життя неординарної у майбутньому постаті. Дебютна експедиція до Нової Гвінеї передбачила подальшу долю відкривача: “Він поклявся життя присвятити науці, особливій при тому, задля якої стати повинен вічним мандрівником: може, як доля судить, він ще раз той голос почує й зустрине. І те не розходиться з іншою мрією: знайти хоч на краєчку світу плем’я, а чи народ з душею ще не пропащою, ще не замуленою і не прокислою” [3, с. 30].

Життєві перипетії оповиті також любовними пригодами, несподіваними витівками долі. Іван Корсак з великою майстерністю і художнім трепетом описує ці надзвичайні події.

Вже по смерті знаного М. Миклухо-Макля в науці, популярній літературі його постать була загадковою і викликала чимало дискусій. Художнє опрацювання життєвих малознаних фактів Іваном Корсаком дає підстави вважати постать відкривача не лише талановитою, але й дозволяє зарахувати до найвеличніших діячів нашої, української історії. Особливо цікавою видається рецепція М. Миклухо-Макля в середній школі. Вивчення маловідомих фактів та їх опрацювання митцями робить процес дидактичного засвоєння історії, культури України більш привабливим і цікавим для сприймання.

Література:

1. Андрусів С. Український історичний роман: Онтологія та типологія. Artline, 1997. 370 с.
2. Корсак І. Завойовник Європи. Київ: Ярославів Вал, 2011. 175 с.
3. Корсак І. Ф. Запізніле кохання Миклухо-Макля. Ярославів Вал, 2016. 264 с.
4. Слабошпицький М. Романіст на стаєрській дистанції. Літературна Україна, 2016. № 35. 15 вересня. 170 с.